

DERS TANITIM ve UYGULAMA BİLGİLERİ

Dersin Adı	Kodu	Yarıyıl	T+U+L (saat/hafta)	Türü (Z / S)	Yerel Kredi	AKTS
Tarihte Zoonotik Hastalıklar	KHAS 1374	Bahar	03+00+00	Seçmeli	3	5
Akademik Birim:	Ortak Dersler Bölümü					
Öğrenim Türü:	Örgün Eğitim					
Ön Koşullar	-					
Öğrenim Dili:	İngilizce					
Dersin Düzeyi:	Lisans					
Dersin Koordinatörü:	- -					
Dersin Amacı:	Bu ders, öğrencileri zoonotik hastalıklara odaklanarak insan-hayvan-çevre etkileşimlerinin değişen tarihsel dinamikleri üzerine düşünmeye davet etmeyi ve zoonotik bir perspektifin hem geçmiş olaylara hem de güncel meselelere nasıl yeni bakış açıları sunabileceğini göstermeyi amaçlamaktadır. Bu süreçte öğrenciler, yalnızca geçmişe dair daha geniş bir kavrayış değil, aynı zamanda içinde yaşadıkları dünyaya dair bir farkındalık, insan ve insan olmayan canlılara dair bir bilinç geliştireceklerdir. Örnek vakalar, kuramsal yaklaşımlar ve çağdaş tartışmaları inceleyerek tarihsel bilgilerini derinleştirecek, farklı tarih yazımı perspektiflerini keşfedecek ve insan-merkezli tarih anlatılarının sınırları üzerine düşüneceklerdir. Bu ders, insan-merkezli tarih anlatılarının ötesine geçerek, öğrencilerin analitik bir yaklaşım geliştirmelerine ve eleştirel düşünme becerilerini güçlendirmelerine katkı sağlamayı hedeflemektedir.					
Dersin İçeriği:	Bu ders, zoonotik hastalıklara yalnızca tıbbi olgular olarak değil, insan, hayvan ve çevre arasındaki karmaşık etkileşimlerin bir sonucu olarak yaklaşmaktadır. Ders, zoonoz kavramını ve bu kavrama yönelik değişen yaklaşımları inceleyerek başlar. Ardından her hafta, geçmişte görülen ve bir kısmı günümüzde toplumları etkilemeye devam eden farklı bir zoonotik hastalığı (örneğin şarbon, veba, kuduz, tüberküloz, sıtma) ele alacağız. Bu hastalıkların tarihsel bağlamlarını, tıbbi olarak nasıl anlaşıldıklarını ve daha geniş sosyal ve politik etkilerini birlikte analiz edeceğiz. Bu süreçte, Amerika Birleşik Devletleri'nden Bali'ye, Yeni Zelanda'dan Anadolu'ya uzanan geniş bir coğrafyada ve Bizans döneminden günümüze uzanan geniş bir zaman aralığında yolculuk edeceğiz.					
Dersin Öğrenme Çıktıları (ÖÇ):	1- Çeşitli dönemler ve coğrafyalara dair tarihsel bilgilerini derinleştirecek, 2- Farklı tarih yazımı perspektiflerini keşfedecek, 3- Ders için seçilmiş zoonotik hastalıkların temel özelliklerini öğrenecek, 4- Zoonotik bulaşta rol alan bakteriler ve hayvanlar hakkında temel bilgilere sahip olacak, 5- Zoonotik hastalıklar üzerine yazan yazarların argümanlarını tartışmak için eleştirel düşünme yöntemlerini kullanacak, 6- Toplumsal, ekonomik ve politik yapılar ile insan-hayvan-çevre ilişkilerinin zoonotik hastalıkları nasıl şekillendirdiğini inceleyecek ve bu bilgiyi, dönem sonunda grup çalışmasıyla tasarlayacakları hipotetik bir zoonotik hastalık tasarımına uygulayacak, 7- Fikirlerini yazılı ve sözlü olarak açık bir biçimde ifade edip savunacak ve derse aktif olarak katılacaktır					
Dersin Öğrenme Yöntem ve Teknikleri	• Haftada 60-90 dakikalık ders anlatımı • Haftada 90 dakikalık sınıf tartışması • Sınıf içi alıştırmalar • Grup sunumları • Final grup projesi					

HAFTALIK PROGRAM

Hafta	Konular	Ön Hazırlık
1	Ders çizelgesi ve ders konusuna giriş	yok
2	Tarihte Zoonotik Hastalıklar (Bakteriyolojik Dönem, Terimin Kökeni ve Evrimi, Yerel Hastalıkların Küreselleşmesi)	Ders materyalinin okunması
3	Hayvan olarak Hasta (Veterinerlik Bilimi, Hayvan Karantinaları, Hayvanların Hastalık Rezervuarı Olarak Rolü)	Ders materyalinin okunması
4	Zoonoz, Modern Devlet, Biyopolitika	Ders materyalinin okunması

	(Hijyen Rejimi ve Yeni Kentsel Mekânlar, Hayvanların Marjinalleştirilmesi ve Türcülük—kimleri sevip koruyoruz, kimlerden öğreniyoruz?)	
5	Zoonozlara Teorik Yaklaşımlar (Tıp Tarihi Perspektifi, Çevre Tarihi Perspektifi, Tek Sağlık—One Health, post-hümanizm ve çok türülük çalışmaları)	Ders materyalinin okunması, grup sunumu hazırlığı
6	Şarbon (Lanetlenmiş Tarlaların Hastalığından Yün Ayırıcıların Hastalığına; Biyolojik Savaşın Kırsal—yani ötekilerin—hastalığına)	Ders materyalinin okunması
7	Film Gösterimi	yok
8	Veba (Konuk Akademisyen) (Justinianus Vebasından Kara Ölüm'e, hastalığın yayılımına dair Oryantalist anlatılar)	Ders materyalinin okunması
9	Kuduz (Hastalıklı Hayvanlardan Şehrin Arındırılması, Kitlesel İtlaflar)	Ders materyalinin okunması, grup sunumu hazırlığı
10	Sıtma (Kırsal Mühendislik, Bataklik Kurutma, Devlet Gücünün Doğaya Hâkimiyeti, Mikroplara Karşı Ulus, Tropikalleştirme)	Ders materyalinin okunması, grup sunumu hazırlığı
11	Tüberküloz (Konuk Akademisyen) (Tüberkülozun zoonotik bir hastalık olarak tartışılması, bir hastalık üzerinden kent mekânının şekillenmesi)	Ders materyalinin okunması
12	Bugün Zoonoz (Epidemiyolojik Geçiş—bulaşıcı hastalıklardan kronik hastalıklara mı?—, iklim değişikliği ve ötekilerin hastalıklarının yeniden ortaya çıkma korkusu, COVID-19)	Ders materyalinin okunması, grup sunumu hazırlığı
13	Genel tekrar ve değerlendirme	yok
14	Final projesi	Sunuma hazırlanma

Kadir Has Üniversitesi'nde bir dönem 14 haftadır, 15. ve 16. hafta sınav haftalarıdır.

ZORUNLU ve ÖNERİLEN OKUMALAR

- A. Cunningham. Transforming the Plague: The Laboratory and the Identity of Infectious Disease in The Laboratory Revolution in Medicine (eds.) A. Cunningham & Perry, Williams (Cambridge: Cambridge University Press, 1992)
- L. Kahn, Kaplan B., Steele J. Confronting Zoonoses Through Closer Collaboration Between Medicine and Veterinary Medicine (as 'One Medicine'), Veterinaria Italiana (43:1) (2007)
- C. Lynteris, Introduction: Infectious Animals and Epidemic Blame in Framing Animals as Epidemic Villains: Histories of non-human Disease Vectors (ed.) C. Lynteris (Switzerland: Palgrave MacMillan, 2019)
- A. Woods. Animals in the History of Human and Veterinary Medicine in The Routledge Companion to Animal-Human History (eds.) H. Kean, Howell, P (London, New York: Routledge, 2019)
- A. Bazterrica. Tender is the Flesh, (trans. S. Moses) (London, Pushkin Press: 2018)
- J. Stark. Making Microbes: Theorising the Invisible in Historical Scholarship, Isis, (114:1), (September 2023), pp.85-103
- K. Ford. Keeping the Country Clean: Animal Diseases, Bacteriology, and the Foundations of Biosecurity in New Zealand, 1890-1910, Agricultural History (92:1), (2018), pp. 78-100.
- M. Foucault. Society Must Be Defended: Lectures at the Collège De France 1975-76 (New York: Picador, 1997)
- E. Webster. Microbial Empires: Changing Ecologies and Multispecies Epidemics in British Imperial Cities, 1837-1910 (PhD Dissertation)

- R.M. Atlas. One Health: Its Origins and Future in One Health: The Human-Animal-Environment Interfaces in Emerging Infectious Diseases: The Concept and Examples of a One Health Approach (eds.) J. S. Mackenzie, Jeggo M., Daszak, P. and Richt J. A. (Heidelberg, New York, Dordrecht, London: Springer, 2013), pp.1-13
- C.G. Zeppelini et al. Zoonoses as Ecological Entities: A Case Review of Plague, PLoS Negl Trop Dis 10(10): e0004949. (2016), pp.1-5
- Frédéric Keck and Lynteris, C. Zoonosis: Prospects and Challenges for Medical Anthropology Medicine Anthropology Theory 5(3), (2018), pp. 1-14
- Carrie Friese and Nuyts, N. Posthumanist Critique and Human Health: How Nonhumans (could) Figure in Public Health Research, Critical Public Health, 27(3), (2017), pp.303-313
- S. Jones. Death in a Small Package: A Short History of Anthrax, (Baltimore, Maryland: The Johns Hopkins University Press, 2010).
- J. Stark. The Making of Modern Anthrax, 1875-1920: Uniting Local, National and Global Histories of Disease (Pittsburgh: University of Pittsburgh Press, 2016).
- D. Klemm and Klemm. W. A History of Anthrax, J.A.V.M.A. (135), (Nov., 1959), pp.458-462
- C. Mitchell. Eco-Thrax: Anthrax Narratives and Unstable Ground, Open Cultural Studies (8:20240503), (2024), pp.1-11
- D. Stathakopoulos. Plague Of Justinian: First Pandemic in Encyclopedia of Pestilence, Pandemics, and Plagues Vol. 1 (A-M) (ed.) Joseph P. Byrne (Westport, Connecticut, London: Greenwood Press, 2008), pp.532-535.
- N. Varlık. Plague and Empire in the Early Modern Mediterranean World: The Ottoman Experience, 1347-1600 (Cambridge: Cambridge University Press, 2015)
- N. Varlık. Beyond Eurocentric Histories of Plague Early Science and Medicine (22) (2017)
- P. Drake. Encounters with the Most Animal Other: Rabies, Biopolitics, and Disease Prevention in Bali, Society & Animals (2020), pp.1-19
- C. Pearson. Stray Dogs and the Making of Modern Paris, Past & Present, (234) (February 2017), pp. 137-172
- K. Evered. Draining an Anatolian desert: overcoming water, wetlands, and malaria in early republican Ankara, Cultural Geographies (21:3), (2014), pp.475-496
- T. Mitchell. Can the Mosquito Speak in Rule of Experts: Egypt, Techno-Politics, Modernity (Berkeley: University of California Press, 2003), pp. 19-53
- R. Deb Roy. Malarial Subjects: Empire, Medicine and non-Humans in British India 1820-1909 (Cambridge: Cambridge University Press, 2017)
- J. A. Kiernan & A. E. Wight. Farmers Bulletin 1069: Tuberculosis in Live Stock Detection, Control, and Eradication (United States Department of Agriculture, 1919)
- H. Bynum. Spitting Blood: The History of Tuberculosis (Oxford: Oxford University Press, 2012), pp.128-160
- N. Fijn. Pastoralists, Zoonotic Diseases, and the Anthropocene across Inner Asia in Contradiction (eds.) L. Jaivin, Sunkyung Klein, E., and Strange, S. (Acton, Australia: ANU Press, 2022), pp.101-106.
- J. P. Mackenbach. The Epidemiologic Transition Theory, Journal of Epidemiology and Community Health (48) (1994), pp.329-331
- AJ Mercer. Updating the Epidemiological Transition Model, Epidemiology and Infection (2018), 146(6), pp. 680-687
- U. Bose, Giubilini, A., and Osayomi T. Humanising the Global Response to MPox: Lessons from COVID-19 and the Humanities?, 23 September 2024, <https://www.torch.ox.ac.uk/article/humanising-the-global-response-to-mpox-lessons-from-covid-19-and-the-humanities>

DİĞER KAYNAKLAR

Contagion, Steven Soderbergh, 2011, AmazonPrime.

DEĞERLENDİRME SİSTEMİ

Yarıyıl İçi Çalışmaları	Sayı	Katkı Payı (%)
Katılım	1	15
Sunum/Jüri	4	20

Ara Sınavlar/Sözlü Sınavlar/Kısa Sınavlar	4	20
Final Sınavı	1	45
Total:	10	100

İŞ YÜKÜ HESAPLAMASI

Etkinlikler	Sayısı	Süresi (saat)	Toplam İş Yüğü (saat)
Ders Saati	14	3	42
Sunum/Jüriye Hazırlık	4	5	20
Dersle İlgili Sınıf Dışı Etkinlikler	11	3	33
Ara Sınavlar/Sözlü Sınavlar/Kısa Sınavlar	4	3	12
Final Sınavı	1	18	18
Toplam İş Yüğü (saat):			125

1 AKTS = 25 saatlik iş yükü

PROGRAM YETERLİLİKLERİ (PY) ve ÖĞRENME ÇIKTILARI (ÖÇ) İLİŞKİSİ

#
OC1
OC2
OC3
OC4
OC5
OC6
OC7

Katkı Düzeyi: 1 Düşük, 2 Orta, 3 Yüksek